

Святий Роберт Молемський

Св. Роберт народився близько 1029 року у Франції в провінції Шампань в аристократичній родині від батьків Т'єрі і Ерменгарда. У п'ятнадцятилітньому віці він розпочав свій новіціат в бенедиктинському абатстві Saint Pierre-la-Celle в Montier-La-Celle, розташованому біля Troyes, де пізніше отримав священницькі свячення і став пріором. В 1068 році він став абатом монастиря Saint Michal de Tonnerre в дієцезії Langres (Бургундія). Приблизно в той самий час група із сіми анахоретів, які мешкали в лісі Collan у тій ж дієцезії, хотіли, щоб Роберт був їхнім настоятелем, але монахи з Saint Michal de Tonnerre, не дивлячись на свій постійний опір його владі, наполягали на тому, щоб він залишився їхнім абатом бо мав добру славу і був гордістю спільноти. Втоmlений від постійних інтриг братів Роберт залишає свою посаду і монастир і в 1071 році повертається в Montier-La-Celle. Того самого року він їде до монастиря Saint Ayoul de Provins, пріорату залежного від Montier-La-Celle. Незабаром пустельники з Collan повторюють спробу стягнути Роберта до себе і двоє з них їдуть до Риму, щоб благати папу Григорія VII дати їм як настоятеля пріора з Provins. Папа задовільнив їхнє прохання і в 1074 році Роберт розпочинає монаше життя як пустельник в Collan. Але оскільки Collan не мало відповідних умов, тому Роберт наприкінці 1075 року закладає монастир в Модем в долині Langres. В 1082 році там провів деякий час як гість Бруно Картуз перед тим, як заснував славнозвісний орден в Chartreux.

Суперечка між адептами Клюні і прихильниками Роберта, який давав перевагу пустельничо-аскетичним звичаям, стала причиною відходу в 1090 р. Роберта і групи монахів на пустелю Aulx. Наступником Роберта в Модем став Готфрід. Однак в 1093 р. з наказу Папи Римського він змушений був повернутися до Модем, але після зустрічі з папським легатом в Ліоні, Роберт отримав дозволення на формування ордену нового типу. Так у безлюдній і лісистій долині, яку подарував граф Роберт Райнальд, 21 березня 1098 р. Роберт Модемський, Альберик і Стефан Хардінг разом з двадцятьма монахами заснували новий монастир в Cîteaux, даючи початок головному абатству майбутнього ордену цистерціанців.

В 1099 році монахи з Модем попросили Роберта повернутися до них, обіцяючи підпорядкуватися правилам бенедиктинського життя. Роберт повернувся до Модем і залишився там до смерті, яка наступила 17 квітня 1111 р. Наступником св. Роберта в Cîteaux був св. Альберик (1099), а після нього з 1109 р. св. Стефан Хардінг.

Серед засновників цистерціанців, постать св. Роберта є спірною тому, що початково мав бажання і мету зреформувати бенедиктинський орден, але не довів справи до кінця. Немає про нього згадки також в джерелах з Cîteaux. Його культ як засновника ордену цистерціанців був відновлений, але на іконах його зображують в чорному бенедиктинському хабіті, на відміну від білих цистерціанських.

В орденах, які живуть згідно Статуту св. Бенедикта wspomин св. Роберта, св. Альберика і св. Стефана – засновників цистерціанців припадає на 26 січня, а у всій Церкві – 17 квітня.

Святой Ансельм Кентерберийский

Среди бенедиктинцев начала XII века отличается св. Ансельм, архиепископ Кентербери. Это особа была так оригинальна и гениальна, что до сих пор делаются новые попытки его интерпретации, часто усложненные и противоположные. Нелегко его мысли четко и ясно классифицировать. Даже его стиль изложения на изысканной, музыкальной и часто живописной латыни, трудный для передачи на современные понятия.

Ансельм (имя значит "шлем Бога") родился в 1033 году на северо-западе Италии на границе Ломбардии и Бургундии. Его место рождения Аоста было городом стратегического значения как в Римской империи, так и в средние века. Его мать, Эрменберга, принадлежала благородному бургундскому семейству и обладала значительной собственностью. Его отец, Гондолфо, был Ломбардским дворянином, хотел, чтобы Ансельм сделал карьеру политика и не одобрял его раннее решение посвятить себя монашеской жизни. Ансельм получил превосходное классическое образование и считался одним из лучших латинистом своего времени. В 1057 году он покидает Аосту, чтобы вступить во французский бенедиктинский монастырь в Sainte Marie du Ves. Двадцатичетырёхлетний будущий основатель схоластики выбрал именно этот монастырь (а не Клуни или Шартр), поскольку там находился известный мастер диалектики Ланфранк с Павии. Однако прибытие Ансельма в Le Ves не значило конца его раздвоенности, которые он испытывал. С одной стороны, он хотел вести монашескую жизнь, а с другой – была постоянная потребность углубления знаний и совершенствования интеллекта. По рекомендации Ланфранка Ансельм советуется с архиепископом Руана Мауриллем и получает совет остаться в Le Ves и там сложить монашеские обеты, что Ансельм и сделал в 1060 году. Несмотря на свою молодость, в 1063 году он был назначен приором монастыря и руководителем школы, что свидетельствует о его необычном таланте и зрелости, а в

1078 становится аббатом. На год раньше Ансельм по просьбе своих учеников пишет теологический трактат "Monologion", который по своей сути был апологетичный. Это попытка показать существование и свойств Бога без использования авторитета Святого Писания, что отличалось от общепринятой концепции у средневековых мыслителей. В работе "Proslogion", написанной в 1078 году он продолжает проблематику рационального доказательства существования Бога, изменяя однако способ аргументации.

У монастыря в Бек был благотворитель в лице Вильяма I Завоевателя, который с 1066 года установил в Англии нормандское сверхгосподство и предоставил земли для Le Ves. Учитель Ансельма Ланфранк был архиепископом Кентерберийским до 1089 года. Сам же аббат из Le Ves три раза посещал Англию. Так, во время одной из поездок, с целью основать монастырь в Честере, сын и преемник Вильяма Завоевателя Вильям II 6 марта 1093 года номинует Ансельма на архиепископа Кентерберийского.

Ансельм принимал положение несколько неохотно, но с намерением преобразовать английскую Церковь. Однако он отказался быть освященным как архиепископ, пока Вильям не восстановит земли, принадлежащие Кентербери, и которые он с 1089 по 1093 гг. присвоил себе. Ансельм требовал, чтобы Урбан II был признан Вильямом как законный Папа Римский против антипапы Клементя III. На ложе болезни, опасаясь смерти, Вильям согласился на эти условия, и Ансельм 4 декабря 1093 принимает епископскую сакру с рук архиепископа Йоркского Томаса. Однако, когда Вильям выздоровел, он потребовал от нового архиепископа денежную сумму, которую Ансельм отказался заплатить, чтобы это не было похоже на симонию (продажа и покупка церковных должностей или духовного сана в Средние века). В ответ на отказ Ансельма, Вильям отказался позволить Ансельму идти в Рим, на получение мантии, символа папского одобрения его архиепископского назначения - от Урбана II. Таким образом, Ансельм стал главной фигурой конфликта по вопросу наделения власти светскому правителю номиновать епископов и самому давать им символы власти (перстень и жезл).

Противоречие продолжалось в течение двух лет. 11 марта 1095 английские епископы на Синоде в Рокинхем, примкнули к королю против Ансельма. Когда папский легат привез плащ архиепископа из Рима, Ансельм отказался принять это от Вильяма. Вильям разрешал Ансельму ехать в Рим, но в это время захватил земли Кентербери.

С 3 по 10 октября 1098 года Ансельм принимает активное участие на Соборе в Бари. В Рим Ансельм взял свою неоконченную рукопись *Cum Deus homo* ("Почему Бог стал человеком?"). После Собора в Бари, он укрывается в деревне Liberi, около Капуа, и заканчивает рукопись в 1099. Эта работа стала классической обработкой теории искупления. Согласно этой теории преступление против короля требовало бы большего искупления, чем преступление против барона или раба. Это означало, что человеческий род, совершив грех (преступление) против Бога, никогда не смог бы должным образом искупить свою вину и мог ожидать только вечную

смерть. Для того чтобы вернуть людей в правильные отношения с Богом, понадобился Бог-человек Христос. Только Его заслуги могут быть соизмеримы с Богом.

2 августа 1100 года при странных и подозрительных обстоятельствах погибает на охоте Вильям II и 23 сентября Ансельм возвращается в Англию. Английский трон захватывает брат Вильяма Генрих I. Утихший конфликт вспыхивает с новой силой, так что 27 апреля 1103 г. Ансельм вынужден был покинуть Англию и до мая 1105 г. находится в Лионе. В это время Генрих I присваивает себе владения, принадлежащие архидиоцезии Кентербери. 22 июля 1105 г. в замке Laigle происходит встреча противников, на которой английский король возвращает незаконно захваченные земли. И на еще одной встрече, которая имела место 15 августа 1106 г. в аббатстве Le Ves, Генрих I и архиепископ кентерберийский доходят до примирения. А в сентябре этого же года Ансельм возвращается в Кентербери, где умирает 21 апреля 1109 года.

Блаженный Колумба Мармьон

Бл. Колумбан Мармьон – один з видатних абатів бенедиктинського ордену, керував бельгійським абатством в Маредсу в важкий час першої світової війни.

Юзеф Мармьон народився в 1858 р. в Дубліні в сім'ї ірландця Вільяма Мармьона і французьки Херміни Кордьер. Юзеф Мармьон після закінчення середньої школи вступив до семінарії в Клонліфі. Навчався в Римі і був висвячений на священника в 1881 р. Призначений вікарієм в Дундрум, потім професором філософії в семінарії, в якій навчався. З 1882 по 1886 р. дозріває наново розбуджене давнє прагнення монашого життя і 14 листопада 1886 року в свято Жертвування Пресвятої Діви Марії двадцятивосьмирічний професор Юзеф Мармьон переступає поріг бельгійського бенедиктинського абатства в Маредсу і приймає ім'я Колумбан. В монастирі виконує різні функції. В 1909 році стає абатом. В дуже важкий час воєнного періоду відрізнявся мудрим керуванням і був як справжній отець для своїх братів. Вівторок, 30 січня 1923 р. став останнім днем земного життя великого монаха з інтенсивним внутрішнім життям, видатного богослова, містика, проникливого духовного керівника і невтомного апостола.

Для о. Колумбана Мармьона Христос був не лише постаттю з минулого, навіть не як Цар в небі, а як улюблений Відкупитель та Учитель, який присутній і живий в кожній хвилині жит-

тя, і який провадить своє діло відкуплення нас в даному місці і в даний момент, роблячи нас Божими дітьми.

Для нього теологія не була інтелектуальною забавою, а мотивом адорації так, що студенти натхнені після його лекції йшли прямо на молитву. Він був в повноті і всім серцем християнином, сповідником Христа, а монахом був передусім для того, щоб бути найповніше християнином, бо сенс всього Статуту св. Бенедикта бачив у словах: **"Нехай ніщо ніколи не буде для них важливіше від Христа"**.

Фрагменти з книги "Христос – взірець монаха"

Ціллю вступу до монастиря є шукати Бога, все керувати до Нього як до нашої найвищої мети, на Ньому базувати своє щастя – все інше марнота марнот.

Через обіти монах входить цілковито в стан, в якому благодать Божого синівства, маючи більшу свободу, може досконаліше розвинути і дати рясніший плід. Учень св. Бенедикта "шукає Бога" в Ньому Самому, для Нього Самого; така є повна мета монашого життя і з Нього бере всю свою вартість і красу...

Перебувати все життя в одноманітності, виконувати щоденно ті самі обов'язки, нести на собі ярмо послуху, особливо коли природа чинить опір; і все це терпеливо, в мовчанні і без розчарування; виконувати сумлінно будь-яку роботу; не шукати нагороди у людей і не мати розваг – усе це вимагає від душі стійкості, володіння собою й особливої цілеспрямованості...

Вся аскеза св. Бенедикта має за мету наповнити душу покірною, а далі робить її послухною, бо послух є практичним виразом покорі. Св. Бенедикт не вимагає від нас тренування у вправах в боротьбі з всіма вадами по черзі, не вимагає суворих і тяжких умиротворень тіла, але прагне очищення людини зі всього того, що стає перешкодою для благодаті та Божої дії. І з цієї метою вимагає абсолютного приниження через убогість та покірну, яка виявляється в досконалому послуші. Ці чесноти звільняють душу від неї самої і всього, що закриває серце, а залишають Богу діяти в ній з повною свободою. На цьому і полягає одна з характерних рис аскези св. Бенедикта.

Література

К. Marmion OSB, *Chrystus życiem duszy*, Kraków 1921

К. Marmion OSB, *Chrystus w swoich tajemnicach*, Kraków 1923

К. Marmion OSB, *Chrystus wzorem zakonnika*, Kraków 1927

К. Marmion OSB, *Oblubienica Chrystusowa*, Kraków 1924

К. Marmion OSB, *Zjednoczenie z Bogiem*, Poznań 1961

R. Thibaut OSB, *Dom Kolumba Marmion, mistrz życia duchowego*, Warszawa 1964

M. Tierney OSB, *Dom Kolumba Marmion*, Dublin 1994

S. Małgorzata Borkowska OSB, *Chrystus życiem Marmiona*, Tyniec 2000

Святий Вілліброрд

Святий Вілліброрд народився близько **658** року в англосаксонській побожній родині з Нортумбрії – середньовічного королівства, котре розташоване на території сучасної північної Англії і південно-східної Шотландії. Коли Вілліброрд був ще підлітком його батько Вілгілс віддав його до монастиря бенедиктинців в Ріпоні в Північному Йоркширі, де в 673 році приймає монаший одяг. З двадцятирічного віку Вілліброрда нестримно тягнуло до Ірландії, і він їде на "Острів святих", де під керівництвом св. Егберта веде суворе аскетичне життя в монастирі Ратмельсігі. Там він був висвячений на священика в 688 році, але душа Вілліброрда була наповнена духом "Peregrinatio", містичним прагненням відмовитися від земного дому, з його постійністю, заради проповідування Євангелія поганським народам. З благословення свого наставника св. Егберта в 690 році він прибуває на європейський материк з 11 супутниками, щоб нести християнську віру фризом – народу, німецького походження, який заселяв територію колишньої Фризії, а нині частини Голландії, Германії і Данії, які до цього часу опиралися євангелізації. На відміну від інших ірландсько-шотланських монахів-місіонерів, які євангелізували безсистемно, Вілліброрд організовує місіонерську діяльність з розсудливим прагматизмом. В 695 р. був висвячений на єпископа Фризії (прийняв ім'я Климентій).

В складній політичній ситуації був призначений з владою і зміг встановити єпархію з резиденцією в Утрехті, де невдовзі побудував катедру і монастир. Розширюючи свою місійну діяльність, в 698 році заклав монастир в Ехтерні, що на території теперішнього Ліхтенштейна. Це був перший монастир на континентальній частині Європи, який походив з англосаксонської та ірландської традиції, а Вілліброрд став його першим абатом. Часто подорожував з метою проголошення християнства в небезпечних умовах, так, що ледве не загинув мученицькою смертю. У зв'язку з ускладненням ситуації у Фризії в 716 Вілліброрд був змушений втікати з країни, але після зміни влади вертається у 719 році. На зхилі свого життя проводить щораз більше часу в абатстві в Ехтерн, якому заповідав багато дарованих йому володінь, і де помер **7 листопада 739 р.**

Св. Вілліброрд крім місійної праці (між іншим висвячував місцевих священиків), мав велике значення як особа, дякуючи котрій християнські традиції Англії та Ірландії впливали на культурний розвиток держави Франків. Був людиною аскетичної простоти, але і великої енергії, яку не зупиняють помилки і невдачі. В близькому часі після його смерті став вшановуватися як святий і щораз більше паломників стало прибувати на його могилу. Легенди з розповідями про незліченні чуда сприяли тому, що значно wzrosła шана до св. Вілліброрда у всіх європейських монастирях та церквах, а криниці та джерела, які повстали в місцях його місіонерської діяльності притягували численних хворих на нервові захворювання, а також дітей.

Сьогодні Ехтерн, яке нараховує 4 тис. мешканців є одним з найцікавіших міст Люксембургу і головним місцем паломництва графства. На згадку діяльності св. Вілліброрда, який був відомий завдяки Божому дару зцілення хворих на епілепсію, щороку у вівторок після Зішестя

Святого Духа відбувається процесія до гробу святого. Це незвичайний хід є релігійною подією, початок якої сягає далеко в минуле і який зміг зберегтися до наших днів завдяки своїй унікальності.

Важко встановити коли виникла ця процесія, котра названа танцюючою. В документах з 1497 року вперше згадується Springen-Heiligen ("танці святих") тобто тих християн, які в ситуації лиха склали обітницю або тих, хто звільнений від

кріпацтва, віддали себе під особливе заступництво святого. Залишається питання, що змусило їх прийти до Ехтерну у вигляді танцюючої процесії. З великою ймовірністю це можна пояснити численними епідеміями (чуми, епілепсії), які бродили по Європі з XI-го до XIV-го століття. Ходи покаяння так званих "флагелантів" пройшли через землі і, таким чином, може статися, що, у імітації рухів хвороби, люди очікували захисту або зцілення, за принципом лікування хвороби її аналогією. Відомо, що незабаром після смерті Вілліброрда, з околиць прилягаючих до Ехтерну, в зелені свята напливали в абатство численні вірні і цілком можливо, що процесія з танцями виникла саме в цих заходах. Це відбувалося на згадку святого Вілліброрда, який за свого життя випрошував у Бога зцілення від епілепсії і нервових захворювань дітей. Танцююча процесія в Ехтерні є зверненням до сучасної людини, яка прагне включати своє тіло до молитви. Стрибки і танці є вираженням радості, але вони можуть стати реальним знаком покаянням через прикладені зусилля. Це викликає відчуття прямування до вічної мети в громаді народу Божого. Щороку в вівторок після Зіслання Святого Духа 12-14.000 паломників беруть участь у процесії, серед них від восьми до дев'яти тисяч танцюристів.